

Yeni İnsan Yayınevi
Yeşil Politika Serisi

Mahmut Boynudelik

1957 doğumlu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı. İstanbul'u çocuk yaşta sokaklarından tanıdı. Üniversite öğrenimi için Ankara'nın yolunu tuttu. Mülkiye'de siyaset öğrenmeye ve yapmaya kalkıştı. 12 Eylül geldiğinde SBF'de kıdemli öğrenciydi. Akademik kariyer sevdasına YÖK yüzünden son verdi.

Turist rehberliği yaparak Türkiye'de görülmedik kent, dünyada ayak basılmadık ülke bırakmadı. Farklı dillerden, dinlerden, kavimlerden onbinlerce insanla tanıştı, kimileriyle hala süren dostluklar kurdu. Yeteri kadar insanla tanıştığını, yeteri kadar para kazandığını düşündüğü gün sakın bir hayat sürmek için Kazdağlarını seçti.

Zeytinciliği bir hayat tarzı olarak benimsedi. Kazdağlarında zeytinciliği öğrenirken zeytine dair , yaşadığı köye dair kitaplar yazdı. Altın çıkarmaya gelen madencilere kızarak ekoloji mücadelesine katıldı. Şu sıralarYeşiller Partisinde aktif olarak çalışıyor.

Ekolojik Anayasa

Editör: Mahmut Boynudelik

Yeni İnsan Yayınevi -47
Yeşil Politika Serisi-1

Ekolojik Anayasa
Editör: Mahmut Boynudelik

ISBN:978-605-5895-25-9

Genel Yayın Yönetmeni: Aytaç Timur
Editör: Akif Pamuk
Dizgi: Cem Doruk Timur
Kapak Tasarımı: Serap Akçura

Baskı:Kayhan Matbaacılık Davutpaşa Cad. Güven San Sitesi C Blok No:244 Topkapı
0212 576 01 36

Tüm hakları saklıdır. Yayıncının izni olmadan, kısmen de olsa fotokopi, film vb. elektronik ve mekanik yöntemlerle çoğaltılamaz.

© Tohum Yayıncılık Turizm Reklam ve Sağlık Hizmetleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi 2011

Bu kitap Yeşil Düşünce Derneği ve Heinrich Böll Stiftung Derneği tarafından desteklenmiştir.

Yeni İnsan Yayınevi
Tohum Yayıncılık Turizm Reklam ve Sağlık Hizmetleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi
Altın-tepe mah. Özüdoğru Sok. No: 44/1B Küçük-yalı İstanbul
Tel: (0 216) 388 11 73 Fax: (0 216) 489 84 08
yeniinsanyayinevi@gmail.com
newhumanpublisher@yahoo.com
<http://www.yeniinsanyayinevi.com>

Ekolojik Anayasa

Editör: Mahmut Boynudelik

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	9
EKOLOJİK ANAYASA GİRİŞİMİ ÇAĞRI METNİ	13
YÜKSEL SELEK'İN AÇIŞ KONUŞMASI	21
ÖMER MADRA	25
BURCU AKYÜZ	40
AYŞE BİLGE DİCLELİ	47
AYŞEN CANDAŞ	58
YÜCEL SAYMAN	65
MEHMET HORUŞ	70
AYHAN BİLGİN	77
YAKUP OKUMUŞOĞLU	84
LEVENT KORKUT	93
SERKAN KÖYBAŞI	
EKOLOJİK ANAYASA KONFERANSI	
SONUÇ BİLDİRGESİ	109
TOPRAK ANA HAKLARI EVRENSEL	
BEYANNAMESİ TASLAĞI	116

SUNUŞ

Anayasalar esas olarak haklarla ilgilidir. Hakların tanınması, tanımlanması, çerçevelerinin çizilmesi ve güvence altına alınması yüzyıllardır süren zorlu bir mücadelenin konusu olmuştur. Hakların ne olduğu, nerede başlayıp nerede bittiği, sınırlandırılıp sınırlandırılmayacağı ve eğer sınırlandırılacaksa bu yetkiyi kimin ve nasıl kullanacağı bir yandan siyaset felsefesi tartışmalarının odağını oluşturmuş, bir yandan da yeni yönetim modellerinin gelişmesine yol açmıştır.

Bugüne kadar verilen mücadelelerin sonucunda temel insan hakları evrensel bir norm olarak kabul edilerek tüm anayasa metinlerinde göstermelik de olsa yer almış, insanların doğuştan gelen vazgeçilmez ve devredilmez haklara sahip oldukları büyük ölçüde benimsenmiştir.

İnsanın her şeyin ölçüsü olduğu anlayışının bir sonucu olarak geline bu noktada bir itirazımızı ortaya koymak üzere yola koyulduk. İnsanın yegâne hak öznesi olduğu geleneksel hukuk anlayışını sorgulamaya başladık. Biz, Yeşiller olarak, gezegenimizde gelecekteki yaşamı tehdit eder bir noktaya gelen ekolojik

yıkım ortamında doğanın da bir hak öznesi olarak tanınıp tanınmayacağı sorusunun sadece bir etik veya hukuk meselesi olarak değil, bir var oluş sorunu olarak da kendini dayattığını görüyoruz. Bunu her ortamda dile getiriyoruz.

İnsanın doğa ile baş etme mücadelesini, giderek doğaya hükmetme ve kendini doğanın efendisi gibi görme noktasına gelmesini kabul etmiyoruz. İnsanın, doğanın bir parçası olduğunu ve kendi varlığını sürdürebilmesinin ancak bu kabulle mümkün olabileceğini düşünüyoruz. Bu noktada yeni bir paradigmaya ihtiyaç olduğu açıktır.

Bu anlayıştan yola çıkarak Ekolojik Anayasa konusunu tartışmaya başladık. Doğanın da bir hak öznesi olduğu inancından hareket ederek doğanın da vazgeçilmez, devredilmez haklarının anayasal güvence altına alınmasını talep ediyoruz.

Son dönemde gezegenimizin pek çok yerinde bu tarz talepler daha yüksek sesle dile getirilmeye başlandı. Hatta birçok ülkede doğanın hakları anayasalardaki yerini aldı. Biz de ülke gündeminin en üst sıralarında yer alacak olan yeni bir anayasa yapımında ekolojik vurgunun göz ardı edilmek istendiğini görebiliyoruz. Anayasa tartışmalarının içinde yer alan pek çok kurum ve kişinin hazırladıkları tasarlarda, doğanın haklarından hiç bahsedilmediği gibi, bazılarında mevcut 1982 anayasasından bile geri düzenlemeler getirilmeye çalışıldığını görüyoruz.

Bu nedenlerle Yeşiller Partisi öncülüğünde, farklı siyasi görüşlere ve pozisyonlara sahip bir grup bilim insanı, hukukçu, aktivist ve siyasetçi bir araya gelerek yeni Anayasanın ekolojik bir nitelikte olması için bir girişim başlattık. Bir çalıştay düzenleyerek ön hazırlıklar yapıldı ve Ekolojik Anayasa Girişiminin yol haritası belirlendi. Ekolojik Anayasa Girişimi olarak 14 Mart 2011 tarihinde bir çağrı metni yayımlayarak ilgili herkesi ekolojik bir anayasanın hazırlanmasına katkıda bulunmaya davet et-

tik.

Anayasaların kapsamı kadar hazırlanma süreçlerinin de Anayasaların gelecekteki işlevi konusunda belirleyici bir öneme sahip olduğunu düşünüyoruz. Bizim gönlümüzde yatan anayasa, halkın en geniş katılımıyla, müzakere ederek, tartışarak, birbirimizi anlamaya çalışarak hazırlanan bir anayasa. Bu doğrultuda, bizler de Ekolojik Anayasa Girişimcileri olarak mümkün olduğunca geniş bir kesimin düşüncelerini öğrenmeye, önerilerini dinlemeye, eleştirilerine kulak vermeye, katkılarına almaya çalıştık. Kısa bir zamanda 8 ilde yaptığımız bölgesel toplantılarda, yerellerde ekoloji mücadelesi veren grupların sözcülerini, akademisyenleri ve hukukçuları bir araya getirdik.

15 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da yaptığımız Ekolojik Anayasa Konferansı bütün bu çalışmaların bir durak noktası. Bu konferansta davetli konuşmacıların yaptıkları konuşmaları birer sunum metni gibi yayınlıyoruz. Gerek hazırlık toplantılarında, gerek 15 Mayıs konferansında yapılan son derece zengin katkıları, sorulan soruları ve bu sorulara verilen yanıtları Konferans Sonuç bildirgesi metnine yedirmeye çalıştık. Bu Konferansta oluşturulan metin bir yanı sıra 12 Haziran seçimleri öncesinde bulunduğumuz noktayı özetleyen bir sonuç metni. Fakat aynı zamanda seçimlerden sonra TBMM'nin yeni yasama döneminde yapacağı anayasa çalışmalarında göz önünde tutmalarını talep edeceğimiz bir başlangıç metni. Bu metni, yeni anayasa yazım sürecinde yeni tartışmalarla, daha geniş kesimlerin görüşlerini ve desteklerini de yansıtacak şekilde gündemde tutmaya çalışacağız.

Kısa bir zamana sığdırdığımız bütün bu sürecin aşamalarını bu kitapta toplamaya çalıştık. Doğanın bir hak öznesi olarak tanınmasının ve doğanın haklarının anayasal güvence altına alınmasının Türkiye'nin bütün acil meselelerinden bağımsız olmadığı.

ğını, yeni anayasanın demokratik, eşitlikçi ve sivil olması kadar ekolojik de olması gerektiğini bir kez daha tekrarlayarak herkesi bu sürece katılmaya çağırıyoruz ve bu mütevazı kitabın da bu yolda katkı sağlamasını umuyoruz.

Ekolojik Anayasa Girişimi Koordinatörleri
Sevgi Mutlu – Alper Akyüz – Mahmut Boynudelik

Ön Hazırlık Amaçlı Atölye Çalışmasının Sonuç Bildirgesi ve Çağrı Metni

Türkiye yeni bir Anayasa için canlı bir tartışma süreci yaşıyor. 12 Eylül askeri darbesinin ürünü olan mevcut 1982 Anayasası'ndan kurtulmak ve toplumun bütün kesimlerinin katılımıyla yapılması gereken yeni, demokratik ve sivil bir Anayasa'ya katkıda bulunmak için siyasi partilerden sivil toplum örgütlerine, akademisyenlerden aktivistlere kadar çok sayıda kişi ve çevrenin katkı sunduğu çeşitli girişim ve platformlar tartışıyor, görüş oluşturuyor.

Yeni Anayasa'nın demokratik ve sivil olmanın yanı sıra özgürlükçü, sosyal ve ekolojik bir niteliğe de sahip olması gerekiyor. Yaşadığımız dünya ağır bir ekolojik krizin etkisi altında. İklim değişikliği, çevre kirliliği ve doğanın tahribi sadece bugün yaşayanların değil, gelecek kuşakların da yaşam hakkını tehdit ediyor. Yeni Anayasacılık anlayışı, katılımcı bir yöntemi zorunlu kıldığı gibi, insan-doğa ilişkisini yeniden tanımlayan, doğanın haklarını tanıyan, ekolojik bir Anayasa'yı da mümkün kılıyor.

Ekolojik Anayasa Girişimi işte bu anlayış çerçevesinde Yeni Anayasa'nın doğayı bir hak öznese olarak gören, ekolojik bir Anayasa olabilmesi için hangi ilkelerin gözetilmesi gerektiğini ortaya koymak amacıyla kuruluyor.

Bu amaçla Yeşiller Partisi tarafından yapılan bir çağrıyla İstanbul Yeşil Ev'de bir araya gelen isimler tarafından 19 Şubat 2011 tarihinde bir atölye çalışması yapıldı. Bu çalışmaya katılan akademisyen, politikacı, yazar, hukukçu ve aktivistler ekolojik bir Anayasa için gerekli temel ilkeleri ve önümüzdeki süreçte yapılacak olan çalışmanın ana hatlarını saptadılar.

Aşağıda belirtilen ilkeler ve yöntem çerçevesinde Türkiye'nin çeşitli yerlerinde yapılacak hazırlık toplantılarının ve son olarak da 15 Mayıs 2011 tarihinde yapılacak olan Ekolojik Anayasa Konferansı'nın sonucunda Ekolojik Anayasa Girişimi'nin önerileri kamuoyuna sunulacaktır.

Hazırlanacak olan öneride;

1- Anayasanın ruhunu yansıtmaya beklenen başlangıç bölümü için ekolojik bir toplumun genel değerlerini ve ilkelerini, doğanın bir hak öznese olarak tarifini ve doğanın haklarının nasıl tanımlanması gerektiğini içeren bir ya da iki paragraflık bir giriş bölümü oluşturulacak,

2- Anayasa için önerilecek ekolojiye ve doğanın haklarına ilişkin maddelerin genel gerekçesi ve madde gerekçeleri yazılacak,

3- Anayasa'da yer alması önerilen konuyla ilgili maddelerin ana hatları veya taslağı kaleme alınacaktır.

Ayrıca sadece konuyla ilgili olanların değil, Anayasa'daki tüm maddelerin, tüm yasaların ve mevzuatın ekolojik bir yaklaşımla ele alınması, eksiksiz demokrasi ve katılım için de %10 seçim barajının kaldırılması ve örgütlenme, siyaset yapma ve ifade öz-

gürlüğünün önündeki tüm engel ve yasakların kaldırılması gerektiği vurgulanmıştır.

Ekolojik Anayasa Girişimi tarafından yapılacak olan çalışmada aşağıdaki belgelerin temel kaynaklar olarak kullanılması öngörülmektedir: Toprak Ananın Hakları Evrensel Beyanname, Halkların İklim Değişikliği Bildirgesi, Afrika Halkları Haklar Bildirgesi, Latin Amerika İnsan Hakları Sözleşmesi Ek Protokolü, Ekvator Anayasası, Karadağ Anayasası, Portekiz Anayasası, Fransa Yeşil Şartı, Yeryüzü Şartı, Stockholm Bildirgesi, Rio Deklarasyonu, Aarhus Konvansiyonu.

19 Şubat günü yapılan atölye çalışmasında iki sorunun yanıtı aranmıştır:

1- Doğa yeni Anayasa'da bir hak öznesi olarak nasıl tanımlanabilir? Tüm canlıların hakları ve hayvan hakları nasıl formüle edilebilir?

2- Doğa yaşam alanlarının tahribini, suyun, madenlerin, ormanların, tarım alanlarının özelleştirilmesini ve/veya amaç dışı kullanımını önleyecek ilkeler Anayasa'ya nasıl dahil edilebilir? Halkın ve yerel toplulukların, yaşam alanlarını korumak için, yerel, bölgesel ve diğer karar mekanizmalarına katılımı nasıl güvence altına alınabilir?

Atölye çalışmasının sonucunda aşağıdaki temel noktalar, tartışılmak üzere not edilmiştir:

* Yeryüzünün bütünlüğü ve sürekliliği içerisinde insanların ve tüm canlıların yaşam hakkı esastır. Yaşam hakkı en üst düzeydeki haktır ve insanın da bir parçası olduğu Doğayı korumak yaşamı korumak demektir. Doğaya verilen zarar insana da verilmiş olur.

* Doğa bir hak öznesi olarak tanımlanmalıdır. Yeryüzü-

nün/Doğanın haklarından, devletin ve bireyin ise bu hakları güvence altına almak üzere görev ve sorumluluklarından söz edilmelidir. Bu noktada doğanın ve yeryüzünün tanımlanması da gerekir, çünkü bu kavramların doğru tanımlanmaması yanlış anlamalara ve kötüye kullanıma yol açabilir. Bu arada Anayasadaki orman tanımının değiştirilmesi ve ormanın bir ağaçlar topluluğu olarak değil, bir ekosistem olarak tanımlanması da son derece önemlidir.

* Su, tohum ve diğer doğal varlıkların kaynak olarak değil, Doğanın bir parçası ve onlara bağlı yaşayan tüm canlılara ait olarak görülmesi bir hak öznesi olarak Doğanın tanımlanmasında önemli bir kavramsal açılım olacaktır.

* İnsan, çıkarları ve geleceği doğadan ayrı ve bağımsız varlık olarak kabul edilemez. Bu nedenle insan merkezli (antroposentrik) değil yaşam ve ekoloji merkezli (biyo/ekosentrik) bütüncül bir hak anlayışı tercih edilmelidir.

* İnsan, Doğanın/Yeryüzünün emanetçisi olarak görülmelidir. Doğal varlıkların insana emanet edilmiş olduğu, insanın gerektiği takdirde kendi haklarını savunamayacak olan doğanın ve diğer canlıların vekilliğini üstlenebileceği kabul edilmelidir. Emanetçilik kavramı aynı zamanda nesiller arası adalet ve sürdürülebilirlik kavramlarıyla da ilgilidir. Kaynakların, üretim tarzlarının, ürün çeşitliğinin ve biyolojik çeşitliğin gelecek kuşakların emaneti olarak korunması son derece önemlidir.

* Ekolojik kriz, iklim değişikliği, kaynakların tüketilmesi ve doğanın tahribi nedeniyle geleceği tehlikeye giren yeryüzünün korunması için bugün yaşayan insanlar ve diğer canlılar kadar, gelecek kuşakların hakları da mutlaka güvence altına alınmalıdır.

* Doğanın hakları çerçevesinde, çevre sorunlarının ve kirliliğin ulusal sınırlarla sınırlandırılmayacağı, küresel bir anlayışın

zorunlu olduğu kabul edilmelidir.

* Dilsel ve kültürel çeşitlilikle biyolojik çeşitlilik arasındaki bağı dikkate alınarak dillerin ve kültürlerin de doğa ile birlikte korunmasının güvence altına alınması sağlanmalıdır.

* Vatandaşın ödevleri dahilinde doğayı korumak ve emanetçisi olmak anlamında ekolojik vatandaşlık kavramına anayasal bir içerik kazandırılmalıdır.

* Çevre konularında yerel karar alma mekanizmalarının güçlendirilmesi için sivil toplumun ve yerel halkın ilgili komisyonlarda yer almasının sağlanması, referandum gibi aktif katılım sağlayacak yöntemlerin geliştirilmesi ve ademi merkezîyetçilik vazgeçilmez ilkelerdir. Ayrıca şeffaflık ve hesap verebilirliğin anayasal güvence altına alınması sağlanmalıdır.

* Kamu yararı ilkesinin ekolojik bakış açısıyla yeniden tanımlanması, Doğa ile ilgili kamusal kararları denetleyecek özerk kamu denetçisi mekanizmasının anayasada yer alması gerekmektedir.

* Ekolojik olarak sürdürülebilir, sosyal olarak adil bir ekonomik sistemin geliştirilmesi anayasal olarak güvence altına alınmalıdır. Doğal sistemlerin kendini var etme ve yenileme yetisine zarar vermeyen, uyum içinde bir varoluş sağlamak için ekonomik önceliklerin değiştirilmesi, yapılan tüm insani faaliyetlerin biyolojik kapasite göz önüne alınarak yapılması sağlanmalıdır.

* Doğayla insanın etkileşimine dair her türlü ekonomik girişim için kullanılan ihtiyatlılık ilkesine anayasal bir içerik kazandırılmalıdır.

* Temiz suya erişimin bir insan hakkı olarak tanımlanması, gıda hakkına ve sağlıklı beslenme hakkına temel insan hakları arasında yer verilmesi son derece önemlidir.

* Hayvanlara yönelik işlenen suçların kabahat kapsamından çıkarılarak hayvan hakları anlayışı çerçevesinde suç olarak ta-

nımlanması ve hayvan haklarına anayasal bir içerik kazandırılması son derece önemlidir.

* İklim değışikliği, küresel ısınma, çevre kirliliği ve doğanın korunması ile ilgili tüm uluslararası anlaşmaların imzalanması ve iç hukuka aktarılması sağlanmalıdır.

Atölye çalışmasında yukarıda sayılan öneriler çerçevesinde doğanın bir hak öznesi olarak tanımlanmasını içeren genel ilkeler ve gerekçelerin yanı sıra çeşitli maddelerin de formüle edilmesi gerektiği dile getirilmiştir.

Bu maddeler arasında doğa hakkının tanımlanacağı maddelerin yanı sıra devletin şekline ve cumhuriyetin niteliklerine dair 1. ve 2. maddelerin de geliştirilmesinin yer alabileceği, bu anlamda Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik, sosyal ve laik olmanın yanı sıra ekolojik bir hukuk devleti olduğu ve insan haklarına olduğu kadar doğanın haklarına da saygılı (ya da dayalı) olduğu tespitine yer verilmesinin önerilebileceği belirtilmiştir.

Aşağıda isimleri yazılı olan atölye katılımcıları olarak, yukarıda belirlenen yöntem, ilke ve anlayış çerçevesinde ekolojik bir anayasa için gerekli ilkelerin geliştirilmesi amacıyla başlatılacak tartışma sürecini derinleştirme çağrısı yapıyoruz.

Bu amaçla öncelikli olarak bu sonuç bildirgesinin kamuoyunda tartışılması ve gerekli eleştiri ve öneriler yapılarak ekolojik bir anayasa için gerekli temel ilkelerin geliştirilmesi için çevre ve ekoloji hareketlerini, sivil toplum örgütlerini, siyasi partileri, üniversiteleri, ilgili kurum ve kuruluşları, akademisyenleri, aydınları, politikacıları, yazar ve sanatçıları, aktivistleri, çevreci, ekolojist, doğa korumacı ve yeşil bireyleri ve konuyla ilgilenen tüm yurttaşları tartışma sürecine katkı sunmaya davet ediyoruz.

Görüş ve önerilerinizi aşağıda belirtilen iletişim adresleriyle Ekolojik Anayasa Girişimi sekreteryasına iletebilir, ya da bu amaçla açılan web sitemize doğrudan yorum olarak girebilirsiz-

niz.

Ayrıca bütün ilgilenenleri Ekolojik Anayasa Girişimi tarafından önümüzdeki süreçte düzenlenecek hazırlık toplantılarına ve 15 Mayıs 2011 tarihinde yapılacak olan Ekolojik Anayasa Konferansına katılmaya çağırıyoruz. Gerekli duyuruları web sitemizden, e-posta iletişim listelerinden ve basından takip edebilirsiniz. Sürece katılmak için sekreteryaya başvurabilirsiniz.

Gelin ekolojik bir Anayasa için hep birlikte çalışalım!

14 Mart 2011

ÇAĞRICILAR: Ali Alper Akyüz, Alidost Numan, Ali Kerem Saysel, Ali Osman Karababa, Arif Ali Çangı, Ayşe Bilge Dicleli, Ayşegül Devocioğlu, Ayşen Candaş, Barış Doğru, Barış Gencer Baykan, Bülent Müftüoğlu, Çiğdem Kılıçgün Uçar, Defne Koryürek, Deniz Ataç, Fatoş Çırnaz, Fikret Adaman, Gediz Akdeniz, İsmail Duygulu, Kemal Tuncaelli, Korhan Gümüş, Melda Onur, Mahmut Boynudelik, Mehmet Horuş, Meryem Koray, Muammer Sakaryalı, Neşet Kutluğ, Nilüfer Oral, Oya Ayman, Ömer Madra, Pelin Batu, Sebahat Tuncel, Semra Cerit Mazlum, Sevgi Mutlu, Serkan Köybaşı, Şenol Karakaş, Tolga Öztorun, Uygur Özesmi, Ümit Şahin, Yakup Okumuşoğlu, Yüksel Selek

Yüksel Selek'in Açış Konuşması

Değerli dostlar, hoş geldiniz! Uzun yollardan gelen dostlara ayrıca teşekkür ediyorum. Böyle bir İstanbul baharında, bir Pazar öğleden sonrasında buraya bizi toplayacak kadar önemli bir meselemiz var, demek ki.

Şöyle bir düşündüğümüz zaman, gerçekten de dünyada ekolojik kriz, Türkiye'de rejim krizi var. Türkiye rejim krizini aşmak için yeni bir Anayasa yapmaya hazırlanıyor.

Türkiye aynı zamanda, ekolojik krizden etkilenen ve krizi etkileyen bir ülke haline geldi; özellikle son on yıllarda doğaya yönelik yatırımların, ekonomik büyümeyi esas alan ekonomi politikaların sonucunda ekolojik krize katkı yapar oldu.

Belki bu çifte krizi bir şansa dönüştürebiliriz. Türkiye'de rejim sorununu aşmak üzere; Kürt sorununun çözümü için, barış için, demokratik, özgürlükçü, sosyal yeni bir Anayasa yapma konusunda mutabakat var.

Bu şans aynı zamanda ekolojik bir Anayasa yapmak için

Ekolojik Anayasa

kullanabiliriz. Eğer doğayı bir hak öznesi olarak tanıyan bir Anayasa yapılmasını sağlayacak bir güç oluşturabilirsek, gerçekten de çok önemli bir iş başarmış olacağız.

Biz, Ekolojik Anayasa Girişimi olarak, Şubat ayından itibaren başlatmış olduğumuz çalışmayı sürdüreceğiz. 19 Şubat çalıştayından sonra Türkiye'nin çeşitli yerlerinde, Ankara'da, İzmir'de, Diyarbakır, Muğla, Bursa, Tekirdağ'da bir takım bölge toplantıları yapıldı. Çanakkale'de önümüzdeki hafta sonu bir Ekolojik Anayasa toplantısı daha yapılacak. Bu bölgelerde yeşil politikaya duyarlı insanların katıldığı toplantılarda ortaya çıkan fikirleri de buraya taşıma işlevini üstlendik.

Dolayısıyla, buradan çıkacak sonuç bildirgesinde, o çalışmaların yansımaları yer alacak. Ben belki iyimser bir insanım ama gerçekten de bu yeni Anayasa meselesinin toplumda büyük bir heyecan yarattığını görüyoruz. Toplumun her kesiminden çok sayıda platform yeni bir Anayasayı heyecanla tartışıyor. Ben şahsen, ülkede bir anayasa hareketinin başlamış olduğunu ve bu hareketin seçimlerden sonra ivme kazanarak yükseleceğini umut ediyorum.

Doğa konusundaki duyarlılık meselesine gelince, gerçekten de Türkiye'de son on yıllarda, doksanlardan beri yükselen bir duyarlılık ve örgütlü mücadele var. Türkiye'de daha önce hayal bile edemeyeceğimiz bir Büyük Anadolu Yürüyüşü, bir uzun yürüyüş yapıyor. Doğayı ve yaşam alanlarını korumak üzere, Türkiye'nin bütün bölgelerinden, on bir noktadan yola çıkan yerel halk ve sivil toplum kuruluşları, kırk gün kırk gece yürüyerek taleplerini Ankara'ya taşıyorlar. Halk, yaşam alanlarını koruma refleksiyle ve geleneksel bilgileriyle sularına, topraklarına, ormanlarına, ağaçlarına sahip çıkıyor.

Biz de, doğanın haklarını Anayasa hareketinin gündemine taşıyarak bu iki toplumsal dinamiği birleştirebiliriz. Bu misyo-